

ריקודין ומחולות מיז בתמוז

אסור לעשות ריקודין ומחולות מי"ז תמוז ואילך וכו'. ובכלל זה האיסור לנגן בכלי זמר ולשמוע נגינה מטייפ וכדו' ואפילו קלטת המשמיעה שירה בפה בלא לזמר, ורבים מחמירים בשירה בפה אפילו בלא ריקודין ומחולות בימי בין המצרים, אמנם שירה בפה בשעת הלימוד או התפלה לעורר הכוונה אין לאסור, כשם שהתירו לנגן בשעת הלימוד לעורר את הכוונה, וכן ליכא איסור בשיירי דביקות בהשתפכות הנפש השוכרים הלב ומביאים התעוררות ליראת ה' המזמרים בהתאספות יראי ה' או לקטנים בבית תלמודם.

וסעודות מצוה המתקיימות בימי בין המצרים (עד ר"ח אב) כגון שמחת שבע ברכות, ברי"מ, פדיון הבן, בר מצוה, סיום מסכת וכו' נחלקו הפוסקים אם להתיר שירה בכלי זמר וריקודין ומחולות, ויש אומרים שאין להתיר כלי זמר וטייפ אלא ריקודין ומחולות ויש מחמירים שלא לעשות ריקודין ומחולות אלא שירה רגילה בלי שמחה יתירה, ומ"מ במקום שנוהגים היתר בכלי זמר בסעודות מצוה עד ר"ח אב יש להם על מי לסמוך.

ובסעודות מצוה הנ"ל המתקיימות לאחר ר"ח אב לכו"ע אין לומר אלא הניגונים שנהוג לזמר (כגון יום ליבשה, בברי"מ) ושאר שיירי דביקות המעוררים לגאולת ישראל ובלא כלי זמר וריקודין מחולות.

דיני תספורת בימי המצרים

מנהג הספרדים והאשכנזים

פסק המחבר, ששבוע שחל בו תשעה באב אסור בתספורת, אבל לפני כן מותר בתספורת. אבל הרמ"א כתב שהמנהג הוא להחמיר שלא להסתפר מי"ז בתמוז ועד לאחר ט' באב. ולמעשה, הספרדים נוהגים כהמחבר לאסור רק בשבוע שחל בו תשעה באב. ואם חל תשעה באב בשבת ונדחה ליום ראשון, לפי מנהג הספרדים, נחלקו בזה, יש אומרים שכיון שבשבת הוא ט' באב, לכן כל השבוע לפני כן נחשב שבוע שחל בו תשעה באב, אע"פ שהתענית נדחה ליום ראשון. ויש אומרים שכיון שנדחה ליום ראשון, לא נחשב שבוע קודם שבוע שחל בו תשעה באב. אבל אם חל תשעה באב ביום ראשון [כמו שנה זו], גם לפי הספרדים מותר לספר שבוע לפני כן. ולמעשה נוהגים הספרדים ככף החיים שאפילו ט' באב שחל בשבת שנדחה ליום ראשון, מסתפרים בשבוע לפני כן.

אבל האשכנזים נוהגים כהרמ"א שאסור להסתפר מי"ז בתמוז. ואסור לשכנזי לספר ספרדי מי"ז בתמוז. אבל מכל מקום, מי שהוא ספר במקצועו ועושה זאת לשם שכר, יש להתיר לספר ספרדי לאחר י"ז בתמוז, וראוי שמפני מראית עין ישים שלט על החנות שאינו מספר בשבוע זה אלא ספרדים.

ויש לערור, שהרבה אנשים מסתפרים יום לפני י"ז בתמוז. ובאמת אין אין שערות ראשם גדולות, וצריך להזהר בזה, שנראה כמסתפרים לכבוד ימי המצרים, ורק מי ששערו מגודל יעשה זה. ומותר לספר את השערות בשפה שמפריעות לאכילה. וכל זה עד ראש חודש אב, אבל מראש חודש אב ראוי להחמיר דיש מתמירים בזה.

תספורת לבעלי שמחה

ומי שהוא בעל ברית, נחלקו הפוסקים בזה, יש אומרים שמותר להסתפר לכבוד הברית אפילו בשבוע שחל ט' באב, ויש שהתירו רק מ"ח אב עד שבוע שחל בו ט' באב, ויש שהתירו רק מי"ז בתמוז עד ראש חודש אב, ויש שאסרו אפילו מי"ז בתמוז. ולמעשה נוהגים להקל לבעל ברית, למוהל ולסנדק להסתפר עד שבוע שחל בו ט' באב. ודווקא ביום המילה בבוקר או בלילה שלפניו, אבל לא ביום שלפניו, וכל שכן שאין להתיר בימי המצרים, כשהמילה ביום א' להסתפר בערב (שבת). מבואר בחתם סופר שהתירו תספורת אך ורק לצורך ברית מילה, אבל לא לצורך פדיון הבן ושאר שמחות של מצוה. וז"ל "לא לישתמט לשום אחד לנהוג להתיר תספורת לשמחות הנ"ל

בינת ההלכה

מאת יצחק בירך דסקל - דיין ומו"צ

גליון מס' קנ פרשת מטות תשפ"ב

והפסקי תשובות

תמצית הלכות אקטואליות

על פי השו"ע והמשנה ברורה

(סעודת סיום מסכת ופדיון הבן) ונהגו כן במילה דווקא, ועיי"ש בארוכה הסבר לזה וכתב הפסקי תשובה "בספר פדיון הבן כהלכתו פ"ט כותב להתיר תספורת לפדיון הבן, כשם שהתירו לברית מילה, על פי המבואר בפוסקים בשו"ע סי' תקנ"ט סעי' ט' להשוות ביניהם, ונעלמו ממנו דברי החתם סופר, וכנראה שלא לכל הענינים יש להשוות בין ברית מילה לפדיון הבן".

תספורת לבר מצוה לאחר יז בתמוז לפני שבוע שחל בו ט' באב

מי שנעשה בר מצוה בימי המצרים, יש מתירים להסתפר לפני הבר מצוה, כיון שעוד הוא קטן, וסומכים על הפוסקים שהתירו תספורת לקטנים עד שבוע שחל בו תשעה באב. אבל יש אוסרים. ואף על פי שכתב המגן אברהם שיש לעשות סעודה לבר מצוה, שהוא כמו יום שנכנס לחופה, הכונה לשבח והודייה ולא כיום טוב.

תספורת לקטנים

וביורה דעה פסק המחבר שאין אבלות לקטן, ואף על פי כן פסק המחבר שאין לגדול לספר את הקטן בימי המצרים. והטעם בזה, כיון שימי המצרים הם אבלות של רבים, וחמורה יותר. ועוד שיש בזה ענין של חינוך אבלות ועגמת נפש. ונחלקו הפוסקים לדידין שנוהגים מי"ז בתמוז, האם יש לאסור לקטן מי"ז בתמוז, די"ש אומרים שאסור רק בשבוע שחל בו ט' באב, ויש אוסרים אף מי"ז בתמוז, ואם נעשה בן שלוש, יש אומרים שבזה הכל מודים שיכול לעשות לו גילוח עד שבוע שחל בו ט' באב. ומכל מקום יש נוהגים להמתין עד לאחר ט' באב, או לספר לפני י"ז בתמוז. וכל אחד יעשה כמנהגו.